

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

DĖL LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS APRAŠO PATVIRTINIMO

2010 m. gegužės 4 d. Nr. 535
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [98-2478](#); 2007, Nr. [43-1627](#); 2009, Nr. [93-3973](#)) 10 straipsnio 2 dalimi ir 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija „Dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo“ (2008/C111/01), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašą (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ANDRIUS KUBILIUS

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

GINTARAS STEPONAVIČIUS

LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas (toliau – šis aprašas) nustato Lietuvos Respublikoje nustatytų kvalifikacijų, grindžiamų asmens veiklai reikalingomis kompetencijomis, lygių sistemą. Pagal šiame apraše pateiktą Lietuvos kvalifikacijų sandarą klasifikuojamos, vertinamos ir palyginamos Lietuvos Respublikoje nustatytos, suteikiamos ir pripažįstamos kvalifikacijos, susiejant Lietuvos kvalifikacijų sistemą, apimančią Lietuvos kvalifikacijų sandarą, kvalifikacijų planavimą, įgyvendinimą, pripažinimą ir valdymą, su kitų Europos Sąjungos valstybių kvalifikacijų sistemomis. Lietuvos kvalifikacijų sandara atitinka 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (2008/C111/01) ir joje nustatytus 8 kvalifikacijų sąrangos lygius. Šiame apraše apibrėžtos kvalifikacijos priskiriamos šiame apraše nustatytiems kvalifikacijų lygiams, kurie nusako funkcines, pažintines ir bendrąsias kompetencijas, būtinas panašaus sudėtingumo, savarankiškumo ir kintamumo veiklai atlikti.

2. Šis aprašas parengtas siekiant:

- 2.1. klasifikuoti Lietuvos Respublikoje nustatytas kvalifikacijas;
- 2.2. sudaryti sąlygas derinti kvalifikacijas su šalies ūkio poreikiais, koordinuoti šalies ekonominę, socialinę ir užimtumo politiką;
- 2.3. užtikrinti kvalifikacijų nustatymo, įgijimo, vertinimo ir pripažinimo procesų aiškumą ir prieinamumą;
- 2.4. informuoti asmenis apie įvairiai profesinei veiklai reikalingų kvalifikacijų turinį, įgijimą, tobulinimą ir (ar) keitimą;
- 2.5. sudaryti sąlygas palengvinti darbo jėgos mobilumą šalies ir tarptautiniu mastu;
- 2.6. skatinti mokymąsi visą gyvenimą taikant visas formaliojo, neformaliojo ir savišvietos mokymo formas ir būdus, siekiant pereiti iš vieno kvalifikacijų lygio į kitą.

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme (Žin., 1997, Nr. [98-2478](#); 2007, Nr. [43-1627](#)), Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#)), Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme (Žin., 2009, Nr. [54-2140](#)) ir kituose teisės aktuose.

II. KVALIFIKACIJŲ LYGIAI

4. Lietuvos kvalifikacijų sandarą sudaro 8 kvalifikacijų lygiai.
5. Kvalifikacijų lygiai išdėstyti pagal hierarchiją, atsižvelgiant į kvalifikacijas pagrindžiančią kompetenciją, kvalifikacijų įgijimo būdus ir kvalifikacijų lygius apibrėžiančius kriterijus:
 - 5.1. veiklos sudėtingumas – kvalifikacinis kriterijus, naudojamas veiklos pobūdžiui, užduočių įvairovei ir atsakomybės laipsniui apibūdinti;
 - 5.2. veiklos savarankiškumas – kvalifikacinis kriterijus, naudojamas veiklos organizavimo ir pavaldumo pobūdžio kitimui apibūdinti;
 - 5.3. veiklos kintamumas – kvalifikacinis kriterijus, naudojamas veiklos technologinės ir organizacinės aplinkos kitimui apibūdinti.
6. Kiekvienas kvalifikacijų lygis apima kvalifikacijas, skirtas panašaus sudėtingumo, savarankiškumo ir kintamumo veiklai atlikti.
7. I lygio kompetencija įgyjama siekiant bendrojo išsilavinimo, kai mokomasi formaliuoju arba (ir) neformaliuoju, arba (ir) savišvietos būdais;

8. II– IV lygio kvalifikacijos įgyjamos mokantis pagal profesinio mokymo programas arba savarankiškai, arba iš profesinės veiklos patirties;

9. V lygio kvalifikacijos įgyjamos mokantis pagal mokymo programas, skirtas asmenims, turintiems profesinę kvalifikaciją ir nustatytos trukmės profesinės veiklos patirties, laipsnio nesuteikiančių studijų (išskyrus rezidentūros) programas ir (arba) iš profesinės veiklos patirties ir mokantis savarankiškai.

10. VI lygio kvalifikacijos įgyjamos studijuojant pirmojoje universitetinių ar koleginių studijų pakopoje, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais – pagal laipsnio nesuteikiančių studijų programas ir (arba) iš profesinės veiklos patirties ir mokantis savarankiškai.

11. VII lygio kvalifikacijos įgyjamos studijuojant antrojoje universitetinių studijų pakopoje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais atvejais – pagal vientisųjų studijų arba laipsnio nesuteikiančių studijų programas ir (arba) iš profesinės veiklos patirties ir mokantis savarankiškai.

12. VIII lygio kvalifikacijos įgyjamos studijuojant doktorantūroje ir (arba) iš profesinės veiklos patirties ir mokantis savarankiškai.

13. Teisės aktų nustatyta tvarka kiekviename iš kvalifikacijų lygių gali būti įvesti su profesinės veiklos patirtimi siejami kvalifikacijų polygiai, skirti darbuotojų profesiniam tobulėjimui skatinti.

14. Lietuvos kvalifikacijų sandara netrukdo į darbo rinką patekti asmenims, kuriems profesinė kvalifikacija pripažinta vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo.

15. Lietuvos kvalifikacijų lygiai aprašyti priede.

III. TAIKYMAS

16. Šio aprašo nuostatos taikomos:

16.1. tvarkant Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, kitus valstybinius ir žinybinius registrus, informacines sistemas;

16.2. rengiant ir tvirtinant profesinius ir profesinio rengimo standartus;

16.3. rengiant ir vykdant formaliojo profesinio mokymo ar studijų programas;

16.4. vertinant formalioju, neformalioju ar savišvietos būdu įgytus gebėjimus, suteikiant ir pripažįstant kvalifikaciją;

16.5. teikiant informaciją ir konsultuojant Lietuvos kvalifikacijų sistemos klausimais;

16.6. vertinant ir pripažįstant šalyje ir užsienyje įgytas kvalifikacijas;

16.7. atitinkamiems kvalifikacijų lygiams priskiriant kvalifikacijas, įgytas, iki patvirtintas šis aprašas, ir laikotarpiu, kol profesinio mokymo ir studijų programos bus pertvarkytos pagal sandarą;

16.8. asmenims išduodant įgytą kvalifikaciją liudijančius dokumentus.

Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo
priedas

LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ LYGIAI

Lietuvos kvalifikacijų lygis	Kvalifikacijų lygio aprašymas
I	Kompetencija orientuota į veiklą, kurią sudaro elementarūs, pagalbinių veiksmų ir operacijų, būdingi daugeliui darbų. Atliekant veiklą gebama pritaikyti pagrindinio bendrojo išsilavinimo reikalavimus atitinkančias žinias. Veiklai atlikti reikalinga priežiūra, vadovavimas ir pagalba. Veiklą sudarantys elementarūs veiksmų ir operacijų yra pastovūs ir nuolat besikartojantys
II	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš vieno ar kelių specializuotų veiksmų ar operacijų. Atliekant veiklą gebama pritaikyti pagrindines profesines žinias, būdingas vykdomai veiklai. Veiklos aplinka yra aiški, veikla atliekama pagal detalias instrukcijas, kai kuriais atvejais būtina intensyvi kvalifikuoto darbuotojo priežiūra ir vadovavimas. Veiklą sudarančios situacijos, veiksmų ir operacijų kombinacijos yra pastovios
III	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų siaurose technologijų ar (ir) organizavimo srityse. Veikla gali apimti kelis ir daugiau specializuotų profesinės veiklos uždavinių, kuriems reikia pritaikyti gerai žinomus ir išbandytus sprendimus. Atliekant veiklą gebama pritaikyti būdingas vykdomai veiklai profesines žinias. Veikla atliekama iš dalies prižiūrint aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ar savarankiškai, esant išorinei atlikimo kokybės kontrolei. Veiklos aplinka gali reikalauti gebėjimo prisitaikyti prie paprastų pokyčių darbo vietoje
IV	Kvalifikacija skirta veiklai, susidedančiai iš veiksmų ir operacijų palyginti plačiose technologijų ir organizavimo srityse. Veikla atliekama vykdant keletą ir daugiau specializuotų veiklos uždavinių, kurių galimi sprendimai ne visada išbandyti ir žinomi. Atliekant veiklą gebama pritaikyti faktines ir teorines profesines žinias, būdingas plačiam kontekstui, susijusiam su veiklos sritimi. Veikla atliekama savarankiškai, darbuotojui vadovaujantis nustatytomis atlikimo instrukcijomis ir užtikrinant veiklos atlikimo procedūrų ir rezultatų kokybę. Kvalifikacija leidžia prižiūrėti ir perduoti profesinės veiklos įgūdžius žemesnės kvalifikacijos darbuotojams. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie pokyčių darbo vietoje, kuriuos sąlygoja technologijų ir darbo organizavimo kaita
V	Kvalifikacija skirta veiklai, pasižyminčiai kompleksišku veiklos uždavinių derinimu skirtingose veiklos srityse. Veikla apima žemesnės kvalifikacijos darbuotojų kompetencijų vertinimą ir mokymą. Veikla reikalauja derinti išsamias veiklos srities žinias su bendrosiomis žiniomis, sprendžiant įvairias specializuotas veiklos užduotis keliose skirtingose veiklos srityse. Darbuotojas atlieka veiklą savarankiškai, jos priežiūra apsiriboja tik rezultatų įvertinimu. Veiklos uždavinius nustato aukštesnės kvalifikacijos darbuotojas, dažnai suteikdamas veiklos atlikėjui galimybes pasirinkti šių uždavinių sprendimo būdus ir priemones. Darbuotojas vadovauja žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklai, planuoja ir skirsto veiklos užduotis, prižiūri veiklos atlikimą, konsultuoja ir tikrina veiklos atlikimo kokybę. Veiklos technologiniai ir organizaciniai reikalavimai ir jos aplinka nuolat kinta, pokyčiai dažnai nenuspėjami ir gali būti susiję su naujomis veiklos sritimis

Lietuvos kvalifikacijų lygis	Kvalifikacijų lygio aprašymas
VI	Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, pasižyminčiai uždavinių ir jų turinio įvairove. Sprendžiant uždavinius įvairiose profesinės veiklos srityse, naudojamos įvairios priemonės ir metodai. Todėl veiklos atlikimas reikalauja taikyti plačias teorines žinias, pagrįstas naujų fundamentinių ir taikomųjų tyrimų rezultatais arba būtinas įvairioms naujovėms įdiegti. Veikla atliekama savarankiškai, pasirenkant uždavinių atlikimo būdus ir organizuojant atitinkamų žmonių darbą iškeltiems uždaviniams atlikti. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus planuoti veiklą atsižvelgiant į numatytus tikslus, analizuoti ir fiksuoti savo veiklos rezultatus ir teikti ataskaitas veiklą koordinuojantiems asmenims, koreguoti veiklą atsižvelgiant į veiklos rezultatų analizę ir specialistų rekomendacijas bei vykdyti įvairią projektinę veiklą. Veiklos aplinka reikalauja gebėjimo prisitaikyti prie nuolatinių ir paprastai nenuspėjamų pokyčių, kuriuos sąlygoja žinių ir technologijų pažanga konkrečioje profesinėje srityje. Kvalifikacija leidžia patobulinti ir praplėsti profesinės srities žinias ir patiems įvertinus savo veiklą mokytis savarankiškai (plėtoti pažintines kompetencijas), kaip to reikalauja profesinės veiklos kintamumas
VII	Kvalifikacija skirta sudėtingai veiklai, susidedančiai iš įvairių tarpusavyje susijusių uždavinių, kurie gali apimti keleto giminingų profesinių veiklų sritis. Todėl veiklos atlikimas reikalauja ekspertinio naujausių žinių profesinės veiklos ir jai artimose ar giminingose srityse vertinimo ir pritaikymo, naujų faktų atradimo atliekant taikomuosius profesinės veiklos tyrimus, kūrybiško teorinių žinių ir mokslinių tyrimų rezultatų taikymo. Veikla atliekama savarankiškai nustatant atitinkamos veiklos srities uždavinius, priimant savarankiškus sprendimus, orientuotus į veiklos tobulinimą ir gerinimą. Veiklai būdingas vadovavimas kitų darbuotojų veiklai. Todėl šio lygio kvalifikacijos apima gebėjimus savarankiškai atlikti taikomojo pobūdžio tyrimus, teikti konsultacijas veiklos srityje, koordinuoti projektus, orientuotus į kitų žmonių kvalifikacijos tobulinimą ir inovacijų diegimą, analizuoti veiklos rezultatus ir juos pristatyti. Dėl žinių, technologijų, darbo organizavimo įvairiose veiklų srityse pažangos šio lygio veikla ir jos aplinka intensyviai kinta, pokyčiai sunkiai prognozuojami, veiklą sudaro nuolat besikeičiantys uždavinių deriniai. Todėl veiklos kaita reikalauja gebėjimo priimti inovatyvius sprendimus, paremtus tyrimų rezultatais, įvertinti alternatyvius sprendimo variantus bei galimas socialines ir etines veiklos pasekmes
VIII	Kvalifikacija skirta itin sudėtingai veiklai, kuriai būdingas naujovių – naujų žinių, idėjų, technologijų, veiklos atlikimo būdų, metodų ir procesų – kūrimas. Todėl veikla reikalauja naujų žinių veiklos srityse atradimo, remiantis vykdomų fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų rezultatais, integruojant įvairių veiklos sričių žinias. Veikla pasižymi strateginio pobūdžio veiklos uždaviniais, kurie gali apimti įvairias skirtingas veiklos sritis ar mokslinių tyrimų dalykus. Veikla strategiškai planuojama prisiimant atsakomybę už kitų darbuotojų veiklos rezultatus ir jos kokybę, savarankiškai priimami strategiškai svarbūs sprendimai. Būdingas atitinkamos veiklos srities specialistų mokymas ir konsultavimas. Todėl reikalingi gebėjimai priimti visuomeninės reikšmės strateginius sprendimus, savarankiškai planuoti ir vykdyti fundamentinius ir / arba taikomuosius mokslinius tyrimus, perteikti naujausias žinias (skleisti patirtį) atitinkamos srities specialistams, koordinuoti mokslinius ir taikomųjų tyrimų projektus. Intensyvūs ir neprognozuojami veiklos, jos aplinkos pokyčiai reikalauja pasirengimo nuolatiniams pokyčiams, atvirumo naujovėms, teigiamos nuostatos į organizacijos ir visuomenės plėtrą, gebėjimų originaliai spręsti problemas įvertinus jų kontekstą, gebėjimų inicijuoti ir kurti pokyčius įvairiose veiklos ir visuomenės gyvenimo srityse